

Zpráva o stavu dochovaného textilu v hrobce rodiny Grispeků z Griesbecku ve farním kostele v Kralovicích

Zpracovala: Mgr. Veronika Pilná
NPÚ ÚOP v Plzni, odd. EDIS
pilna@plzen.npu.cz

Aktuálně se v hrobce nachází celkem 12 pochovaných těl s hodnotitelnými textilními pozůstatky. Celkem 7 těl má na sobě torzálně dochovanou autentickou pohřební výbavu, 4 pochovaní se v současné době nacházejí v sekundárně pořízených „rubáších“ z počátku 19. století (jak zmiňuje Fischer, 1848) a jedno z těl je s dochovanou jedinou oděvní součástí z doby pohřbu. Všechny dochované oděvy lze stříhově, materiálově i celkově analogizovat k dochovaným dobovým vyobrazením i dochovaným oděvům.

Číslo těla	Pohlaví	Datace pohřební výbavy
1	muž	poč. 17. století
2	žena (?)	poč. 19. století
3	muž	konec 16.st./poč. 17.st
4	muž	konec 16.st./poč. 17.st
5	muž	poč. 17. století
6	žena	konec 16.st./poč. 17.st
7	?	poč. 17. století
8a	žena	poč. 19. století
8b	žena	poč. 19. století
9	žena	konec 16.st./poč. 17.st
10	muž (?)	poč. 19. století
11	muž	poč. 17. století

1 – tělo považované za Floriána Gryspeka

Oblečen do kabátce z černého zřejmě hedvábného damašku s černým premováním a černých hedvábných tvz. „plunder“ (či „plunderhose“) s výraznými lemy. Na levé noze je nazuto torzo střevíce s osmičkovou podešví vypracovaného rámovou technikou (typickou pro toto období).

2

Zřejmě ženské tělo, pravděpodobně převlečeno do černých hedvábných šatů s hedvábným límcem v empírovém stylu. Oděv upraven jako rubáš rozměrným rozparkem v části zad. (Toto tělo ve stejném stavu popisuje Fischer.) Vzhledem k tomu, že tělo má ruce překřížené na hrudi, což stěžuje možnost převlečení, bylo by potřeba k jistému určení datace pohřební výbavy podrobnější rozbor textilie.

3 – starý muž

Podle autentické pohřební výbavy lze předpokládat, že se jedná o nejstarší pohřbené tělo v kryptě, což je ovšem v rozporu s obecně přijímaným určením těla Floriána Gryspeka. Muž

byl pohřben v bílé lněné košili s manžetami zdobenými paličkovanou krajkou. Na dolní polovině těla měl oblečeny kalhoty tvz. „pocivice“ podložené několika vrstvami výztuhy, které působí jako vatováním. (Zcela přesný tvar kalhot by bylo možno potvrdit po podrobném přeměření dochovaného zbytku a délek na těle, což jsme vzhledem k časovým možnostem nestihli.) Na trupu je dochován silně vycpávaný černý hedvábný kabátec (wams, doublet). Vycpávání bylo před rokem 1600 oblíbeným způsobem, jak oděv tvarovat. Přes kabátec má dále oblečen černý damaškový plášť bez šňůrování. Na hlavě má dodnes posazenou čapku z hnědého hedvábného sametu. Na nohou jsou dochovány hedvábné pletené sešívané punčochy a levé noze hedvábný střevíc s prostřihy s koženou podešví ve tvaru, jaký byl opět obvyklý před rokem 1600.

4 – starý muž v dolmanu

Mužské tělo oblečeno do černého hedvábného pláště se šňůrováním tvz. uherského pláště či dolmanu. Na nohou dochovány potřhané pletené hedvábné punčochy.

5 – Blažej Gryspek

Mužské tělo oblečené v barevný, nákladný šat s kovovými prýmkami. Podle Fischerova zápisu se jedná o Blažeje Gryspeka. Do současnosti se dochoval spodní kabátec z bílého damašku s barevnými červenozelenými květy zdobený prýmkem ze zlatého či stříbrného dracounu zapínaný na drobné nitěné knoflíky ze stejného materiálu. Na tento spodní kabátec byl oblečen ještě druhý vpředu otevřený (též zvaný kazajka, „jacket“) ze žlutého hedvábného smyčkového sametu s drobnými florálními motivy. I svrchní kabátec byl premován zlatými prýmkami a celý je podložen jemným hedvábným plátnem. Ze stejného materiálu jako svrchní kazajka byly ušity i široké plundry a ozdobeny stejnými zlatými prýmkami. Na nohou má oblečeny hnědé hedvábné punčochy. Z boty zbyl jen jeden svrchní dílec koženého střevíce.

6 – Rosina (?)

Žena oblečená v dlouhém černém hedvábném španělském plášti typu „ropa“ lemovaném černými prýmkami a v bílé lněné košili (zachovány zbytky manžet). Zachována část střevíce s osmičkovou podešví ze světlé usně se špičkou potaženou hnědým hedvábným sametem a ozdobený hnědou atlasovou stužkou.

7

Tělo opatřeno jen levou punčochou ze žluté hedvábné příze s tmavozeleně odlišenou špičkou. V rakvi volně položena dochovaná punčocha bílé barvy snad z poč. 17. století.

8a a 8b

Dvě dívčí (?) těla převlečená do světlých hedvábných šatů v empírovém stylu. Starší má oděv s krátkými rukávy. Mladší je oblečena naopak do šatů s dlouhými rukávy na zápěstí stažené zelenými hedvábnými stuhami.

9 - mladá žena

Mladá žena v torzu černých hedvábných šatů v manýristickém stylu s upnutým živůtkem zakončeným tvz. husím břichem. Oděv je zdoben černými hedvábnými prýmkami. Rukávy se nedochovaly.

10

Pravděpodobně postava vydávaná ve Fischerově době za duchovního. V bílých empírových šatech či rubáši s černým krajkovým límcem.

11

Muž pohřbený do purpurového prostřihávaného kabátce se světlými prýmký a černými plundrami z hedvábného smyčkového sametu s florálními motivy s ozdobami z černých prýmků. Na těle dochované zbytky lněné košile. Na hlavě klobouk z hnědého hedvábného sametu obroubený hnědou hedvábnou stužkou. Nohy jsou stále oblečeny do světlých hedvábných punčoch s podvazky z hedvábných stužek a obuty do páru střevíců s osmičkovou podešví šité rámovou technikou.

U všech dochovaných oděvů lze alespoň částečně kresebně rekonstruovat pravděpodobný původní vzhled. V příloze následují kresebné rekonstrukce oděvů u těl č. 5 a č. 11.

V Plzni dne 1. 3. 2012

Mgr. Veronika Pilná

Literatura

- Bukačová, Irena: Kostel sv. Petra a Pavla v Kralovicích. Muzeum a galerie severního Plzeňska v mariánské Týnici a Občanské sdružení Gryspek pro záchranu kostela sv. Petra a Pavla v Kralovicích ve spolupráci s Nadačním fondem Mariánská Týnice, 2010, ISBN 978-80-87185-11-7.
- Fischer, Anton: Die Gruft der Herren Griesbeck : Ritter von Griesbach, und die Schicksale dieses Geschlechtes, nach historischen Quellen, mit einer Abbildung des Mausoleums, dann dem Blane der Gruft / von Anton Fischer. Plzeň. M. Schmid, 1848.

RAKEV č. 5

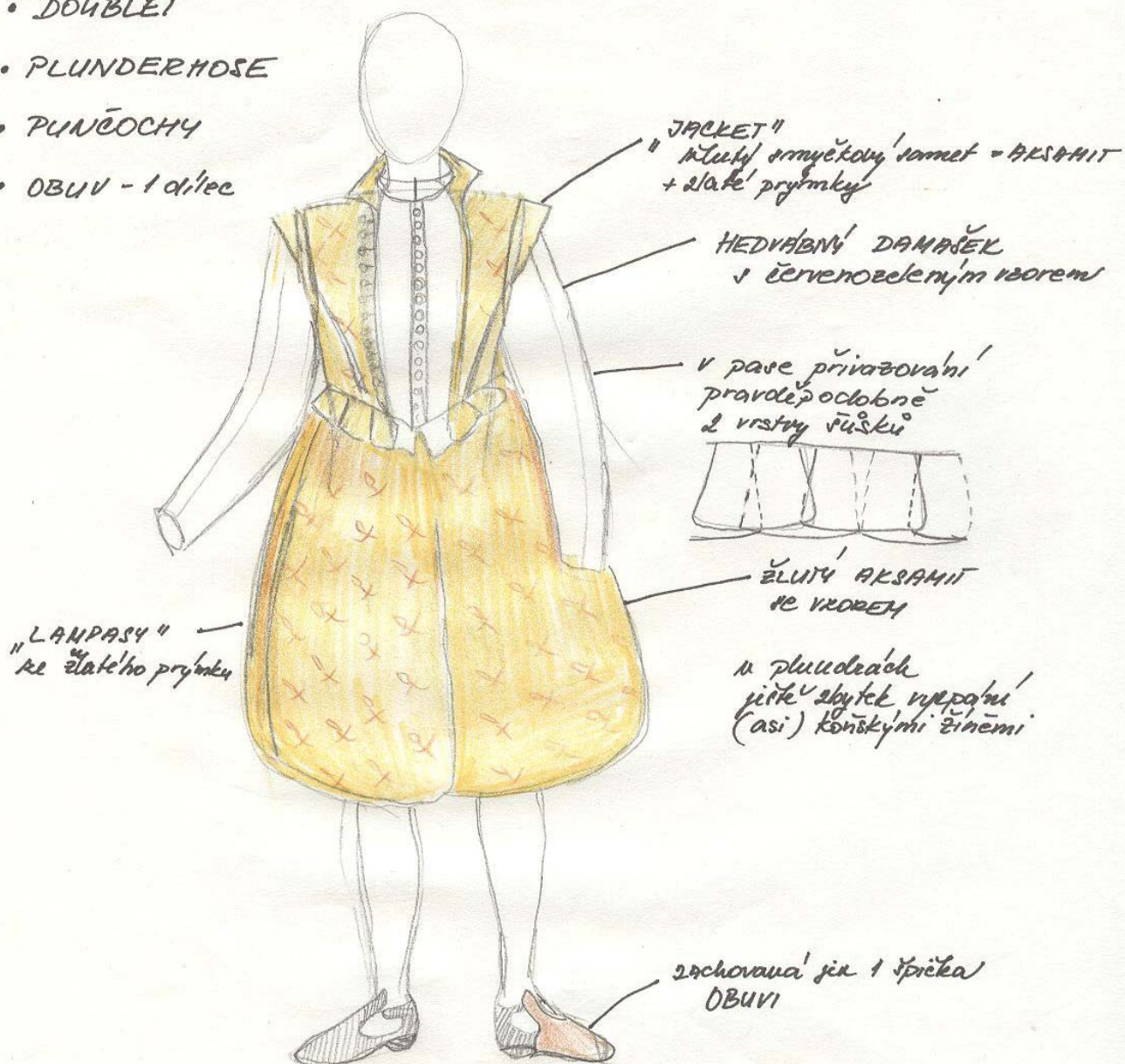
♂

barvnost: bílá (zelená + červená)
žlutá

přibližná
datace: 1610 - 1620

materialy:
• hedvábný damašek
• hedvábný aksamit

- JACKET
- DOUBLET
- PLUNDERHOSE
- PUNČOCHY
- OBUV - 1 párek

PAKEV č. 11

♂ baremst: purpurová!
černa!
brnělá!

počet zachovalých
kusů oděvu : 6

přiklášna!
datace 1610-1620

- DOUBLET
- PLUNDERHOSE
- PUNČOCHY 2x
- KOŠILE TORZO
- STŘEVÍČ 1x
- ČEPICE

HEDVÁBNÝ(?)
SATÉN(?) atlas?
2 vrstvy výstuhy
podšívka

HEDVÁBNÝ
SÁTKOVÝ
SAMET
2 vrstvy vlasů
minimum
mříž s atlasovou v.

Dochované na obou
končetinách - barva
neurčita!